

REMISSYTTRANDE

2025-04-15

FRA beteckning

Dnr 2025FRA273-2

Försvarsdepartementet

Er handläggare

Ert datum

Er beteckning

2025-01-29

Fö2024/02010

FRA handläggare

FRA föreg. datum

FRA föreg. beteckning

Fanny Björklund

Betänkandet Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84)

Försvarets radioanstalt (FRA) välkomnar – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – huvuddelen av förslagen i betänkandet.

FRA har dock följande synpunkter, bl.a. såvitt avser 11 och 12 §§ i förslaget till lag om vissa utländska förvärv av fast egendom. Rubrikerna i yttrandet är hämtade från betänkandet.

3.1.1 Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar

I betänkandet beskrivs att bl.a. FRA har viktiga uppgifter inom det militära försvaret.¹

FRA är en del av svensk underrättelsetjänst med uppgift att bedriva försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet enligt lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet. Inom försvarsunderrättelseverksamheten ska FRA bedriva signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (LSF). FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot, internationell terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet, allvarliga yttre hot mot samhällets infrastrukturer, främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen och övriga

¹ Se avsnitt 3.1.1, s. 57.

internationella företeelser som har betydelse för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. All signalspaning är riktad mot utländska förhållanden och sker på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Nationella operativa avdelningen inom Polismyndigheten. Delgivning av underrättelserapporter sker primärt till dessa inriktande uppdragsgivare, av vilken regeringen är den främsta uppdragsgivaren och mottagaren av dessa rapporter.

FRA bedriver även cybersäkerhetsverksamhet. FRA ska ha hög teknisk kompetens inom informationssäkerhetsområdet och får efter begäran stödja sådana statliga myndigheter och enskilda verksamhetsutövare som hanterar information som bedöms vara känslig från sårbarhetssynpunkt eller i ett säkerhets- eller försvarspolitiskt avseende.

Sedan den 1 november 2024 finns Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC) inom FRA, med uppgift att utveckla och stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot och andra it-incidenter.

Sammanfattningsvis bedriver FRA försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. FRA bedriver också cybersäkerhetsverksamhet till stöd för de mest skyddsvärda verksamheterna. Inom FRA finns även NCSC. Mot denna bakgrund anser FRA att myndigheten har viktiga uppgifter såväl inom det militära som inom det civila försvaret.

6.5.1 Ansökan om förvärvstillstånd

Utredaren har i betänkandet föreslagit att förvärvaren ska vara skyldig att ansöka om tillstånd till förvärvet, ett s.k. förvärvstillstånd.² FRA noterar att det av författningsförslaget inte framgår tydligt att det är förvärvaren som ska vara skyldig att ansöka om förvärvstillstånd, även om det möjligen kan utläsas av 6 § i den föreslagna lagen.

Med hänvisning till att det av betänkandet tydligt framgår att utredaren föreslagit att det är förvärvaren som ska vara skyldig att ansöka om förvärvstillstånd anser FRA att det vore önskvärt att detta även kommer till klart uttryck i den föreslagna lagen. Detta för att undvika att det uppstår oklarheter i tillämpningen och/eller tolkningen av den föreslagna lagstiftningen avseende vem som är skyldig att ansöka om förvärvstillstånd.

² Avsnitt 6.5.1, s. 138.

6.5.5 Samverkan och informationsutbyte

Utredaren har föreslagit att regeringen ska få bestämma bl.a. vilka statliga myndigheter som tillståndsmyndigheten ska samverka med samt vilka statliga myndigheter som ska åläggas en skyldighet att lämna uppgifter till tillståndsmyndigheten i samband med prövning av ett ärende, d.v.s. att på begäran av tillståndsmyndigheten lämna uppgift om det behövs för att tillståndsmyndigheten ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt lag.³

Avseende dessa förslag har FRA i huvudsak följande synpunkt att lämna.

FRA bör undantas från samverkans- och informationsutbytesskyldigheten

FRA saknar en analys av hur förslaget om samverkan och informationsutbyte förhåller sig till den försvarsunderrättelseverksamhet som FRA bedriver och den lagstiftning som styr verksamheten.

FRA bedriver försvarsunderrättelseverksamhet till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Inhämtning genom signalspaning får som huvudregel inte avse signaler mellan en sändare och mottagare som båda befinner sig i Sverige enligt gällande lagstiftning. Om sådana signaler inte kan avskiljas redan vid inhämtningen ska upptagningen eller uppteckningen förstöras så snart det står klart att sådana signaler har inhämtats. I lagstiftningen finns även andra bestämmelser om förstöring av inhämtade uppgifter, bl.a. om innehållet saknar betydelse för signalspaningen.⁴

Dessutom är uppgifter i FRA:s underrättelser synnerligen skyddsvärda och omfattas bl.a. av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § OSL. Av uppgifterna kan man dra slutsatser om både den övergripande inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten som beslutats av regeringen och den närmare inriktning av signalspaningen som är en förutsättning för att signalspaning ska få bedrivas. Vidare kan man av uppgifterna direkt eller indirekt få kunskap om bl.a. FRA:s medel, metoder, förmåga och källor.⁵

Mot denna bakgrund anser FRA att myndigheten uttryckligen ska undantas från skyldigheten att samverka med och lämna uppgifter till tillståndsmyndigheten i samband med prövning av ett ärende enligt 11 och 12 §§ i förslaget till lag om vissa utländska förvärv av fast egendom.

³ 11 och 12 §§ i förslag till lag om vissa utländska förvärv av fast egendom.

⁴ 2 a och 7 §§ LSF.

⁵ Prop. 2018/19:96 s. 25.

Därtill utgör FRA:s rapportering underrättelseinformation som inte ska kunna användas som underlag för beslut i ett enskilt ärende. I jämförelse är brottsbekämpande myndigheter förbjudna att använda uppgifter från FRA i en förundersökning.⁶ Denna omständighet talar ytterligare för att FRA bör undantas från skyldigheten att samverka med och lämna uppgifter till tillståndsmyndigheten i samband med prövning av ett ärende enligt 11 och 12 §§ i förslaget till lag om vissa utländska förvärv av fast egendom.

6.11 Överklagande

FRA bedömer i likhet med utredaren att beslut om bl.a. att avvisa eller avslå en ansökan om förvärvstillstånd kan aktualisera utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska övervägningar.

FRA anser mot den bakgrunden att det varken är ändamålsenligt eller lämpligt att eventuella överklaganden av att avvisa eller avslå en ansökan om förvärvstillstånd prövas av allmän förvaltningsdomstol. FRA välkomnar därför utredarens förslag att beslut om att avvisa eller avslå en ansökan om förvärvstillstånd eller en ansökan om förlängning av tillstånd till ett framtida förvärv samt tillståndsmyndighetens beslut om offentlig auktion ska få överklagas till regeringen.

I detta ärende har generaldirektören Björn Lyrvall beslutat. I den slutliga handläggningen har också deltagit biträdande chefsjuristen Jessica Sjöstrand och juristen Fanny Björklund (C JUR:s kansli/rättsenheten), tillika föredragande.

Försvarets radioanstalt

⁶ Jfr 1 § lag (2019:547) omförbud mot användning av vissa uppgifter för att utreda brott.

FRA

Björn Lyrvall

Fanny Björklund

FRASändlistaInternt FRA

GD

C JUR

Biträdande C JUR

C GD:s stab

C KOM

AC

C JUR:s kansli/C Rätts